

**กระบวนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
โดยคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร
Approval Process of Environmental Impact Assessment Report by
The Bangkok Expert Committee of Environmental Impact Assessment
on Buildings, Land Subdivision and Community Services**

รับบทความ	13/03/2020
แก้ไขบทความ	06/04/2020
ยอมรับบทความ	10/04/2020

จตุพร จันทรเทศ บัณฑิต จุฬาสัย
ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Jatupron Janthet, Bundit Chulasai

Department of Architecture, Faculty of Architecture, Chulalongkorn University

janthetj@gmail.com, Bunditchulasai@yahoo.com

บทคัดย่อ

ในปี พ.ศ. 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ มีประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร แทนคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานพิจารณารายงานของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร โดยอาศัยข้อมูลหลักจากรายงานการประชุม เอกสาร และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาศึกษา ตั้งแต่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2559 จนถึงก่อนวันบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561

จากการศึกษาพบว่า มีการประชุมของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร รวมทั้งหมด 86 ครั้ง มีโครงการเข้ารับพิจารณารายงาน 266 โครงการ โครงการที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบในครั้งแรก 22 โครงการ โครงการที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบในครั้งที่สอง 145 โครงการ ทั้งนี้ ยังมีโครงการยังไม่สิ้นสุดกระบวนการ 52 โครงการ จบกระบวนการ 17 โครงการ และถอนคืนรายงานอีก 30 โครงการ ในจำนวนโครงการที่ผ่านการพิจารณารายงาน 167 โครงการ พบว่าใช้ระยะเวลาเร็วสุด 56 วัน และช้าสุด 350 วัน หรือโดยเฉลี่ย 140.96 วัน แบ่งตามประเภทโครงการ ได้แก่ อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร 13 โครงการ โรงแรม 13 โครงการ โรงพยาบาล 3 โครงการ และโครงการอาคารอยู่อาศัยรวม 138 โครงการ

เมื่อนำผลการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานครไปเปรียบเทียบกับผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ สำนักงานนโยบายและแผนฯ เฉพาะโครงการอาคารอยู่อาศัยรวม ที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าระยะเวลาการพิจารณารายงานโดยเฉลี่ยลดลงจาก 177.6 วัน และ 148.8 วัน เหลือเพียง 143.8 วัน รวมทั้งจำนวนครั้งในการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน ก็ลดลงจาก 4 ครั้ง และ 2 ครั้ง เหลือเพียงครั้งเดียว จึงสรุปได้ว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร มีระยะเวลาเฉลี่ยเร็วขึ้น 5 วัน และมีการแก้ไขรายงานน้อยลง

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการผู้ชำนาญการ กระบวน กรุงเทพมหานคร

Abstract

The National Council for Peace and Order appointed the Bangkok Expert Committee of Environmental Impact Assessment on Buildings, Land Subdivision and Community Services (the Bangkok Committee) to replace the Committee of the Office of Natural Resources and Environment Policy and Planning (ONPE). This research aimed to study the results of this expert committee's considerations based on official minutes of the committee meetings and other relevant documents. The study period was between the appointment date of October 26, 2016 and July 18, 2018, the date immediately prior to implementation of enforcement of the National Environment Quality Act (NEQA), B.E. 2561 (2018).

The study result demonstrated that a total of 86 meetings had been convened by the Bangkok Committee, and that 266 projects were accepted for consideration. Of those, 22 projects were approved upon initial consideration, and a further 145 projects were approved upon second consideration. Of the remaining 99 projects, the consideration process of 52 projects had not been completed by the end of the study, 17 projects were at the end of the process, and 30 projects had been withdrawn. Among the 167 approved projects, it was found that the shortest consideration period was 56 days, while the longest was 350 days, with an average of 140.96 days. The approved projects were categorized as follows: 13 projects were buildings under the Building Control Law; 13 projects were hotels; 3 projects were hospitals, and 138 projects were residential buildings.

Comparing the performance of the Bangkok Committee with the performance identified in two previous studies of the Committee of the Office of Natural Resources and Environment Policy and Planning in residential building projects, it was found that the consideration period had decreased from 177.6 days and 148.8 days, respectively, to 143.8 days. Additionally, the number of report amendments was reduced from four amendments and two amendments, respectively, to just one. These findings demonstrate that the operation of the Bangkok Committee has accelerated the process by 5 days on average, and that the number of report amendments has been decreased.

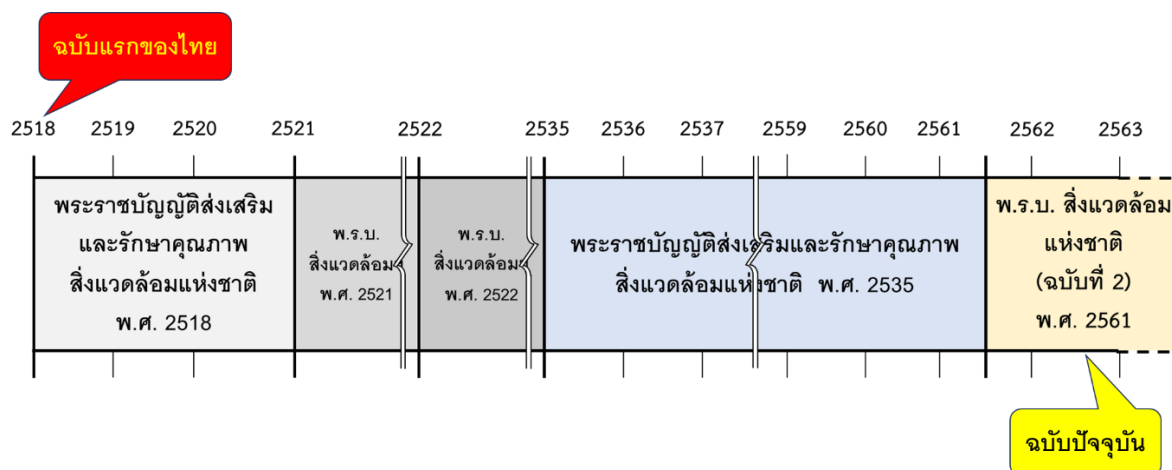
keywords: *Environmental Impact Assessment report, Expert Review Committee, Approval Process, Bangkok*

บทนำ

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้หลักวิชาการในการทำนายหรือคาดการณ์เกี่ยวกับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบของการดำเนินโครงการพัฒนาที่มีต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อหาทางป้องกันผลกระทบในทางลบที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนการเสนอแนะมาตรการในการแก้ไขผลกระทบ และแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม¹

รัฐบาลเห็นความสำคัญในการป้องกันคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายจนมีสภาพเสื่อมโทรม อันเกิดจากการพัฒนาประเทศ จึงได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมฉบับแรกของไทย²

ต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในปี พ.ศ. 2521 และปี พ.ศ. 2522 และด้วยโครงการพัฒนาหลายโครงการมีขนาดใหญ่ขึ้น การแก้ไขปรับปรุงพ.ร.บ.สิ่งแวดล้อมฯ ดังกล่าว ครอบคลุมโครงการเพียงบางประเภทเท่านั้น ทำให้เกิดปัญหาความไม่ชัดเจนของประเภทและขนาดโครงการที่ต้องจัดทำรายงาน จึงเกิดพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ที่ครอบคลุมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ถึง 35 ประเภทโครงการ โดยที่ผ่านมามีความพยายามในการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ.สิ่งแวดล้อมฯ มาโดยตลอด และปัจจุบันเป็นการใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ดังภาพ 1

ภาพ 1 การเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

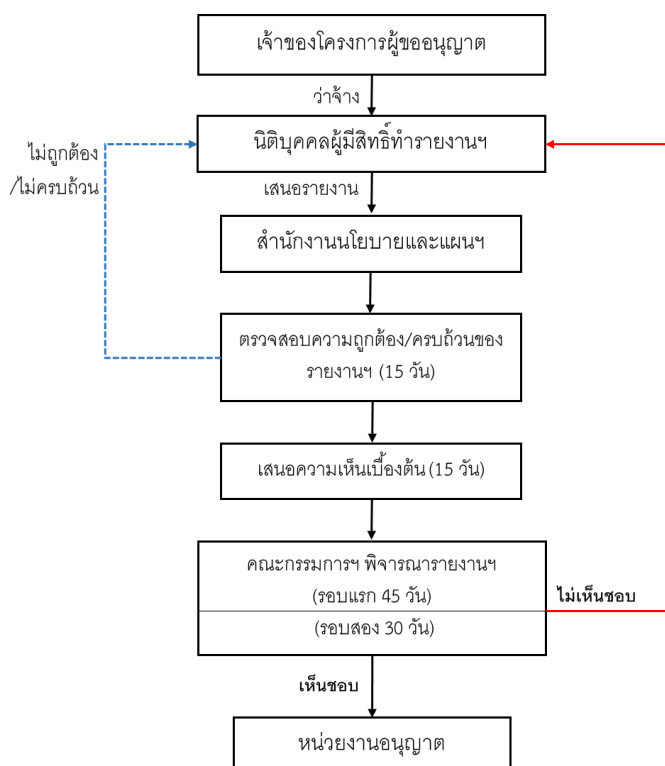
โครงการพัฒนาด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน มีส่วนในการทำลายสภาพแวดล้อม จึงถูกจัดให้อยู่ในประเภทโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามท้ายประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น โดยมีขั้นตอนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรณีโครงการที่ต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการและโครงการที่ไม่ต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ดังนี้

กระบวนการพิจารณารายงาน จะเริ่มต้นขึ้นเมื่อผู้จัดทำรายงานเสนอรายงาน ให้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สน.) เจ้าหน้าที่ สน. จะตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของรายงานภายใน 15 วัน ถ้ารายงานไม่ถูกต้องหรือครบถ้วน จะถูกส่งกลับไปให้นิติบุคคลผู้จัดทำรายงานแก้ไข ถ้ารายงานถูกต้องและครบถ้วน เจ้าหน้าที่ สน. จะทำการเสนอความเห็นเบื้องต้น ภายใน 15 วัน และนำเสนอรายงานให้คณะกรรมการฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบ

¹ บัณฑิต จุลาสัย, *การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม: รูปแบบรายการทางด้านสถาปัตยกรรม* (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557).

² บัณฑิต จุลาสัย, *การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมกับการออกแบบสถาปัตยกรรม* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549).

รายงานอีก 45 วัน รวมเวลาทั้งสิ้น 75 วัน หากคณะกรรมการฯ ไม่เห็นชอบรายงาน จึงให้เจ้าของโครงการดำเนินการแก้ไขรายงานต่อไป ดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 ขั้นตอนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แม้ว่าระยะเวลาตามกระบวนการพิจารณารายงานจะมีเวลา 75 วัน แต่จากการศึกษางานวิจัยของอัครวิญญู ศรีวัชรเวทิน (2557)³ และฐาปณีย์ พันธุ์เพชร (2550)⁴ พบว่าระยะเวลาในกระบวนการพิจารณารายงานนานถึง 259 วัน และ 624 วัน ตามลำดับ

ดังนั้น ด้วยเหตุนี้หลังเหตุการณ์รัฐประหารทางการเมือง ในปี พ.ศ. 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้แต่งตั้งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2557 มีมติให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน ระดับจังหวัด โดยกรุงเทพมหานครเป็น 1 ในจังหวัดที่ต้องเสนอรายชื่อคณะกรรมการตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2558) โดยภายหลังจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเสนอรายชื่อ

³ อัครวิญญู ศรีวัชรเวทิน, “การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมประเภทโครงการอาคารอยู่อาศัยรวม ภายหลังประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2552” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557).

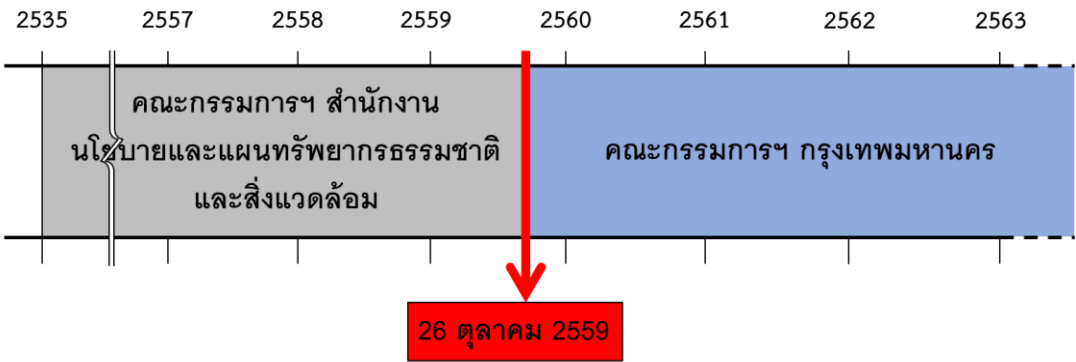
⁴ ฐาปณีย์ พันธุ์เพชร, “กระบวนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประเภทโครงการอาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550).

คณะกรรมการให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ลงมติเห็นชอบ ในวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2559 แล้วนั้น จึงนับเป็นวัน เริ่มต้นการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร

ภาพ 2 กระบวนการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร

จากภาพ 2 เป็นผลให้กระบวนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากเดิมโดยคณะกรรมการฯ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นการพิจารณารายงานโดยคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร ดังภาพ 3

ภาพ 3 การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานพิจารณารายงานของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร (คชก.กทม.) ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2558) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาที่ศึกษา

เริ่มมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2559 จนถึงวันก่อนวันบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 ดังภาพ 4

ภาพ 4 ช่วงเวลาการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานการประชุมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการรับรองจากที่ประชุมแล้วตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เอกสารแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน ระดับจังหวัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่จะทำการศึกษา ได้แก่

- 1) รายละเอียดโครงการ
- 2) วันที่ผู้จัดทำรายงานฯ เสนอรายงานให้ คชก.กทม.
- 3) วันที่ยื่นขอพิจารณารายงาน
- 4) วันที่มีมติเห็นชอบรายงาน
- 5) ประเด็นที่ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน

2. นำข้อมูลที่ได้มาทำการสรุปผลข้อมูล

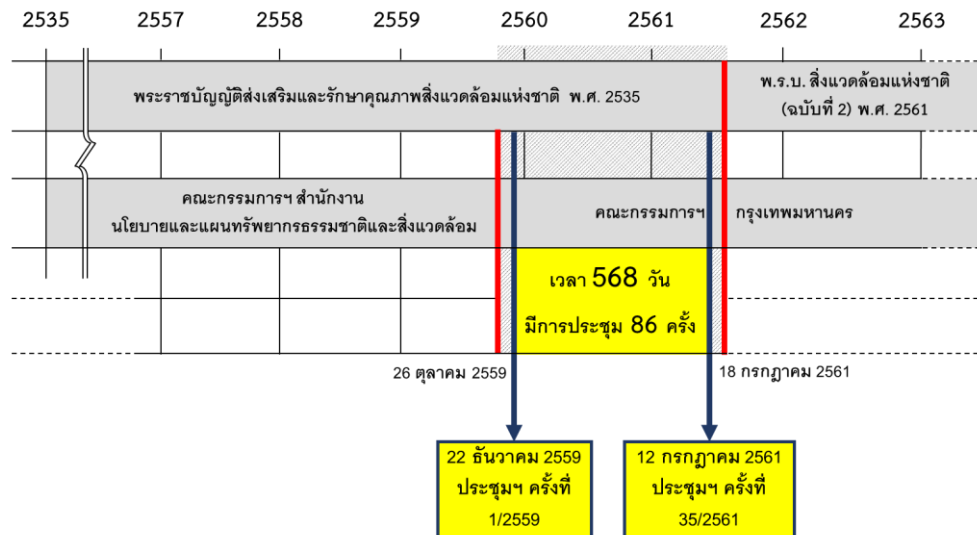
3. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการศึกษากับงานวิจัยที่ผ่านมา โดยกำหนดหัวข้อที่จะเปรียบเทียบ ได้แก่

- 1) เปรียบเทียบกระบวนการพิจารณารายงาน
- 2) เปรียบเทียบผลการพิจารณารายงานฯ

4. สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษา

พบว่า ในช่วงเวลาการศึกษา มีการประชุมพิจารณารายงานของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2559 จนถึงวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 รวมเวลา 568 วัน การประชุมตั้งแต่ ครั้งที่ 1/2559 ถึงครั้งที่ 35/2561 รวมทั้งหมด 86 ครั้ง หากเทียบเป็นระยะเวลาโดยเฉลี่ย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ดังภาพ 5

ภาพ 5 ผลการศึกษา

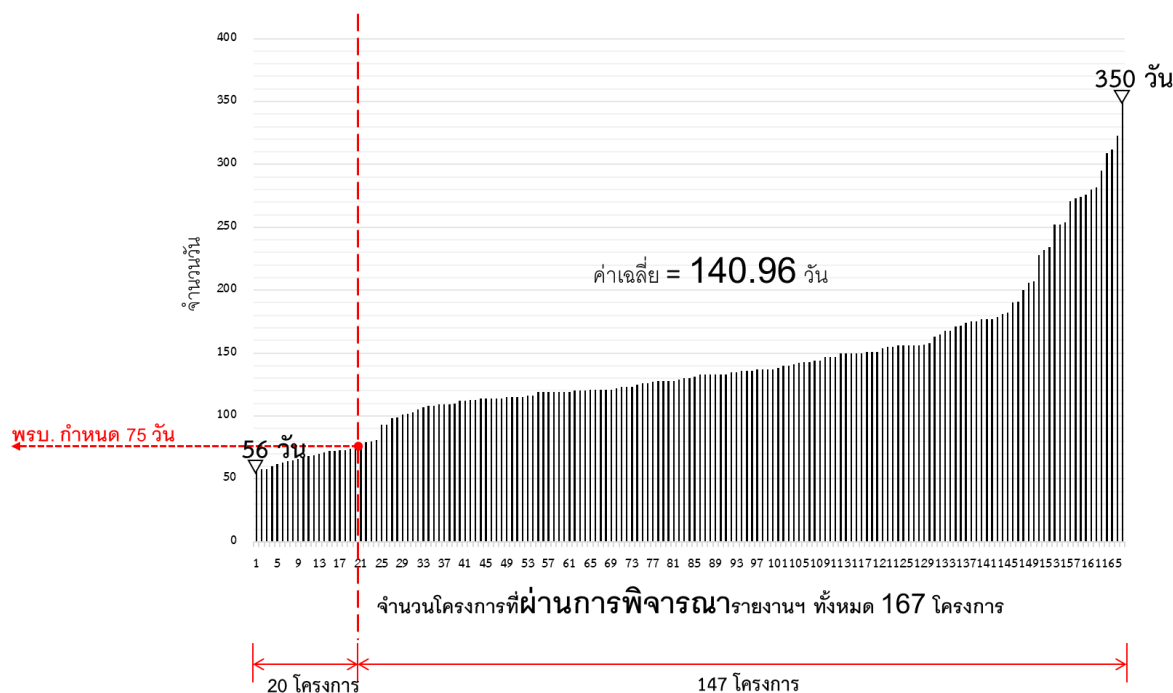
จำนวนโครงการที่เสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 266 โครงการ โครงการที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบในครั้งแรก 22 โครงการ ผ่านการพิจารณาเห็นชอบในครั้งที่สอง 145 โครงการ รวมจำนวนโครงการที่ผ่านการพิจารณารายงานฯ ทั้งหมด 167 โครงการ จบกระบวนการฯ 17 โครงการ ถอนคืนรายงาน 30 โครงการ และยังมีโครงการยังไม่สิ้นสุดกระบวนการฯ อีก 52 โครงการ ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนโครงการที่เสนอขอพิจารณารายงานจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร

โครงการที่เสนอขอพิจารณารายงาน	จำนวน (โครงการ)	
ผ่านการพิจารณาในครั้งแรก เสนอ → เห็นชอบ	22	167
ผ่านการพิจารณาในครั้งที่สอง เสนอ → ไม่เห็นชอบ → แก้ไข → เห็นชอบ	145	
จบกระบวนการฯ เสนอ → ไม่เห็นชอบ → แก้ไข → ไม่เห็นชอบ	17	
ถอนคืนรายงานฯ เสนอ → ขอถอนคืน	30	
ยังไม่สิ้นสุดกระบวนการฯ เสนอ → ไม่เห็นชอบ → แก้ไข	52	
รวม	266	

จากโครงการที่ผ่านการพิจารณารายงาน ทั้งหมด 167 โครงการ พบว่าใช้ระยะเวลาในการพิจารณารายงานเร็วที่สุด 56 วัน และช้าที่สุดถึง 350 วัน ระยะเวลาเฉลี่ยทั้ง 167 โครงการ ที่ผ่านการพิจารณารายงานเท่ากับ 140.96 วัน

หากเทียบกับระยะเวลาในกระบวนการพิจารณารายงานตาม พรบ. กำหนด 75 วัน จะมี 20 โครงการที่อยู่ในระยะเวลาที่กำหนด และอีก 147 โครงการใช้ระยะเวลาเกินกว่าที่กำหนด ดังแผนภูมิ 2

แผนภูมิ 2 ระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร

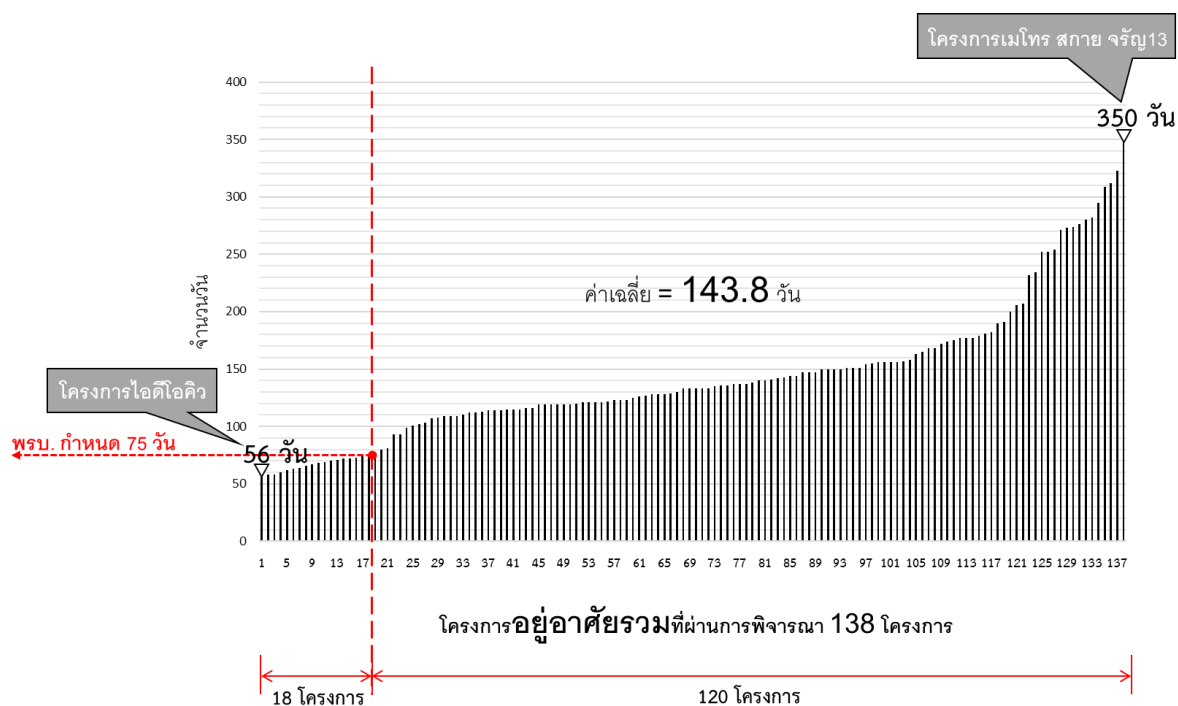
จากโครงการที่ผ่านการพิจารณารายงาน ทั้งหมด 167 โครงการ แบ่งตามประเภทโครงการด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน ได้แก่ โครงการอาคารอยู่อาศัยรวม 138 โครงการ โรงแรม 13 โครงการ อาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร 13 โครงการ โรงพยาบาล 3 โครงการ และโครงการจัดสรรที่ดินไม่มีโครงการใด ๆ ผ่านเลย ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประเภทโครงการที่ผ่านการพิจารณารายงานจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร

ประเภทและขนาดโครงการ	จำนวน (โครงการ)
อาคารอยู่อาศัยรวม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป หรือมีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 4,000 ตารางเมตรขึ้นไป	138
โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป หรือมีพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 4,000 ตารางเมตรขึ้นไป	13
อาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ความสูงตั้งแต่ 23 เมตรขึ้นไป หรือมีพื้นที่รวมทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันตั้งแต่ 10,000 ตารางเมตรขึ้นไป	13
โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล ที่มีเตียงสำหรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนตั้งแต่ 60 เตียงขึ้นไป	3
การจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบการพาณิชย์ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน จำนวนแปลงย่อยตั้งแต่ 500 แปลง หรือเนื้อที่เกินกว่า 100 ไร่ขึ้นไป	-
รวม	167

ประเภทโครงการอาคารอยู่อาศัยรวมผ่านการพิจารณารายงานมากถึง 138 โครงการ พบว่า โครงการไอทีโอคิว มีระยะเวลาในการพิจารณารายงานเร็วที่สุด 56 วัน ในขณะที่โครงการเมโทร สกาย จรัญ 13 มีระยะเวลาในการพิจารณารายงานช้าที่สุดถึง 350 วัน ระยะเวลาเฉลี่ยทั้ง 138 โครงการ ที่ผ่านการพิจารณารายงานเท่ากับ 143.8 วัน หรือ ประมาณ 4 - 5 เดือน

หากเทียบกับระยะเวลาในกระบวนการพิจารณารายงานตาม พรบ. กำหนด 75 วัน จะมีเพียง 18 โครงการที่อยู่ในระยะเวลาที่กำหนด และอีก 120 โครงการใช้ระยะเวลายาวเกินกว่าที่กำหนด ดังแผนภูมิ 3

แผนภูมิ 3 ระยะเวลาการพิจารณารายงานของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน กรุงเทพมหานคร เฉพาะประเภทโครงการอาคารอยู่อาศัยรวม

นอกจากนี้พบว่า โครงการอาคารอยู่อาศัยรวมที่ผ่านการพิจารณารายงานทั้งหมด 138 โครงการ มีโครงการที่ผ่านการพิจารณารายงาน ในครั้งแรกหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานเลย สูงถึง 119 โครงการ ขณะที่อีก 19 โครงการ เป็นโครงการที่ผ่านการพิจารณารายงาน ในครั้งที่สองหรือมีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานฯ 1 ครั้ง

เมื่อศึกษางานวิจัยของ ฐานันท์ พันธุ์เพชร (2550)⁵ พบว่า ในเขตกรุงเทพมหานคร มีโครงการที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบรายงานฯ ทั้งหมด 56 โครงการ ใช้ระยะเวลาการพิจารณารายงานเร็วสุด 50 วัน และช้าที่สุดถึง 624 วัน ระยะเวลาเฉลี่ย 177.6 วัน และงานวิจัยของอัครวิญญู ศรีวัชรเวคิน (2557)⁶ พบว่า มีโครงการที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบรายงานฯ ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 40 โครงการ โดยมีระยะเวลาการพิจารณารายงานเร็วสุด 63 วัน และช้าที่สุด 259 วัน ระยะเวลาเฉลี่ย 148.8 วัน

สาเหตุที่ทำให้ระยะเวลาในกระบวนการพิจารณารายงานเกินกว่าที่ พรบ. กำหนด ของฐานันท์ พันธุ์เพชร (2550) เกิดจากการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานที่มีมากถึง 4 ครั้ง โดยโครงการที่ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานเลย มี 5 โครงการ อีก 51

⁵ เรืองเดียวกัน.

⁶ อัครวิญญู ศรีวัชรเวคิน, “การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมประเภทโครงการอาคารอยู่อาศัยรวม ภายหลังประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2552.”

โครงการ มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน 1 ครั้ง 25 โครงการ การแก้ไขเพิ่มเติมรายงานฯ 2 ครั้ง 19 โครงการ การแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน 3 ครั้ง 5 โครงการ และการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน 4 ครั้ง 2 โครงการ

ส่วนของอัครวิญญู ศรีวัชรเวศิน (2557) นั้น มีจำนวนครั้งการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน เพียง 1 - 2 ครั้ง โดยโครงการที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน 1 ครั้ง 28 โครงการ และการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน 2 ครั้ง 12 โครงการ

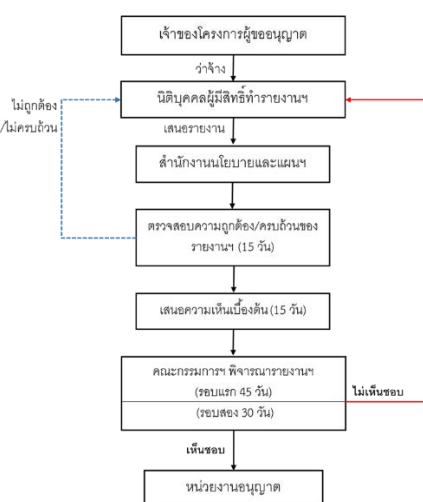
ทั้งนี้ ผลการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา เป็นการพิจารณารายงานฯ โดยคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปผลการศึกษา

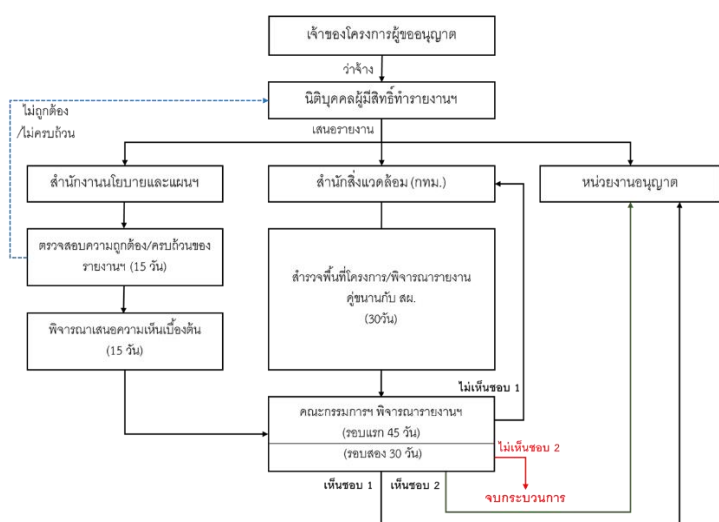
เมื่อนำผลการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ เฉพาะประเภทโครงการอาคารอยู่อาศัยรวมพบว่า ระยะเวลาเฉลี่ยในการพิจารณารายงานลดลง โดยในปี พ.ศ. 2550 ใช้ระยะเวลาเฉลี่ย 177.6 วัน และปี พ.ศ. 2557 ใช้ระยะเวลาเฉลี่ย 148.8 วัน ในขณะที่การศึกษาครั้งนี้ พบว่า ใช้ระยะเวลาเฉลี่ยเพียง 143.8 วัน จะเห็นได้ว่า ระยะเวลาการพิจารณารายงานของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร ใช้เวลาลดลงจากปี พ.ศ. 2550 อยู่ถึง 33.8 วัน และเร็วขึ้นจากปีพ.ศ. 2557 อยู่ 5 วัน

ในด้านจำนวนครั้งการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานพบว่า จำนวนครั้งการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานลดลง โดยในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนครั้งการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานมากที่สุดถึง 4 ครั้ง และปีพ.ศ. 2557 มีจำนวนครั้งการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน 1 - 2 ครั้ง ในขณะที่การพิจารณารายงานของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร มีจำนวนครั้งการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานลดลงเหลือเพียง 1 ครั้ง เท่านั้น

ขั้นตอนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
คณะกรรมการฯ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
คณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร

แผนภูมิ 4 เปรียบเทียบขั้นตอนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เป็นที่ตั้งข้อสังเกตว่า ความที่ระยะเวลาการพิจารณารายงานของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร เร็วขึ้น และมีจำนวนครั้งการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานลดลงนั้น เป็นเพราะมีการแก้ไขขั้นตอนการพิจารณารายงาน (แผนภูมิ 4) อาจเป็นผลมาจากแนวทางการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน ระดับจังหวัด ปี พ.ศ. 2559 ที่กำหนดว่า การพิจารณารายงานของคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ กรุงเทพมหานคร กำหนดให้

พิจารณาเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบรายงานฯ ในรอบ 45 วัน ได้ 1 ครั้ง และในรอบ 30 วัน ได้อีก 1 ครั้ง รวมแล้วสามารถพิจารณารายงานได้เพียง 2 ครั้งเท่านั้น หากรายงานดังกล่าวยังไม่ได้รับการเห็นชอบ จะถือว่าจบกระบวนการพิจารณา รายงาน ถ้าเจ้าของโครงการต้องการให้คณะกรรมการฯ ให้ความเห็นชอบรายงาน จะต้องทำการเสนอรายงานใหม่ตั้งแต่ต้น

อีกทั้ง ผลการศึกษายังสอดคล้องกันในด้านจำนวนนิติบุคคลผู้มีสิทธิ์ทำรายงานที่ยื่นขอรับการพิจารณา รายงาน โดยในปีพ.ศ. 2550 จากโครงการที่ผ่านการพิจารณา รายงาน 56 โครงการ มีจำนวนนิติบุคคลผู้มีสิทธิ์ทำรายงานที่ขอรับการพิจารณา รายงาน 15 บริษัท คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.7 โครงการ/บริษัท การศึกษาในปีพ.ศ. 2557 จากโครงการที่ผ่านการพิจารณา รายงาน 40 โครงการ มีจำนวนนิติบุคคลผู้มีสิทธิ์ทำรายงานที่ขอรับการพิจารณา รายงาน 14 บริษัท คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.9 โครงการ/บริษัท และในการศึกษาครั้งนี้ จากจำนวนโครงการที่ผ่านการพิจารณา รายงาน 138 โครงการ มีจำนวนนิติบุคคลผู้มีสิทธิ์ทำรายงานที่ขอรับการพิจารณา รายงาน 18 บริษัท คิดเป็นค่าเฉลี่ย 7.7 โครงการ/บริษัท การศึกษาพบว่า จำนวนนิติบุคคลผู้มีสิทธิ์ทำรายงานมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น และมีค่าเฉลี่ยของโครงการที่ผ่านการพิจารณา รายงานต่อบริษัทเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เห็นว่า นิติบุคคลผู้มีสิทธิ์ทำรายงานมีความเชี่ยวชาญมากขึ้นในการจัดทำรายงานเพื่อเสนอขอรับการพิจารณา รายงานจากคณะกรรมการ ถึงแม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมขั้นตอนการพิจารณา รายงานไปยังหน่วยงานระดับจังหวัด

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2561 แล้วนั้น โดยมีการเพิ่มเติมเงื่อนไขบางประการที่กำหนดให้ หากคณะกรรมการฯ ไม่ให้ความเห็นชอบ จะต้องให้ผู้จัดทำรายงานแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำรายงานใหม่ ภายใน 180 วัน

ข้อกำหนดดังกล่าว อาจมีส่วนทำให้กระบวนการพิจารณา รายงานมีการเปลี่ยนแปลงที่เร็วขึ้น จึงควรจะมีการศึกษากระบวนการพิจารณา รายงานของคณะกรรมการฯ กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างในการดำเนินการพิจารณา รายงาน ในกรณีที่มีการกำหนดระยะเวลาการแก้ไขเพิ่มเติมรายงาน ดังภาพ 6

ภาพ 6 ข้อเสนอแนะของการศึกษาครั้งต่อไป

นอกจากเรื่องของการเปลี่ยนแปลงของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 แล้วนั้น ยังมีประเด็นในเรื่องอื่น ๆ เช่น ประเภทโครงการด้านอาคาร การจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน มีสิทธิการแก้ไขประเด็นหัวข้อที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานสูงสุดเหมือนกัน ในหัวข้อคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และหัวข้อรายละเอียดโครงการ ซึ่งตรงกับงานวิจัยที่ผ่านมา โดยควรมีการศึกษาที่ลงลึกถึงรายละเอียดในหัวข้อดังกล่าว เพื่อหาความเชื่อมโยง

ระหว่างผลกระทบในประเด็นหัวข้อที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานของแต่ละประเภทโครงการว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงการจัดทำรายงานต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. “มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2557.” สืบค้น 23 กรกฎาคม 2562. <http://www.onep.go.th/neb2/index.php/2014-01-09-06-42-29?download=169:2-2557&start=140>.
- ฐานความรู้ห้องสมุดรัฐสภา. “คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 90/2557.” สืบค้น 23 กรกฎาคม 2562. https://library2.parliament.go.th/giventake/content_ncpo/ncpo-order90-2557.pdf.
- ฐาปณีย์ พันธุ์เพชร. “กระบวนการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประเภทโครงการอาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- บัณฑิต จุลาสัย. การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมกับการออกแบบสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- . การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม: รูปแบบรายการทางด้านสถาปัตยกรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- . EIA ไม่ยากอย่างที่คิด 82 คำถาม คำตอบ เกี่ยวกับรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. “การชี้แจงเพื่อการเตรียมการรองรับ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561.” สืบค้น 1 กรกฎาคม 2562. <http://www.onep.go.th/eia/wp-content/uploads/2018/10/eia2.pdf>.
- สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. “แนวทางปฏิบัติการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ด้านอาคารการจัดสรรที่ดิน และบริการชุมชน ระดับจังหวัด.” สืบค้น 13 กรกฎาคม 2562. <http://www.onep.go.th/eiaold/images/7handbook/guidelines.pdf>.
- อัศวินฤกษ์ ศรีวัชรเวคิน. “การพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมประเภทโครงการอาคารอยู่อาศัยรวม ภายหลังประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2552.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.